

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:

1 évre 12 kor., $\frac{1}{2}$ évre 6 kor., $\frac{1}{4}$ évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő:

BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.**
Egyes számok kaphatók: a dohánytűszádban.

Az amerikai viszonyok.

Közeledik a tavasz. Indulnak a vándor-madarak. A melegebb tájakról, a Nilus dúsán termő vidékeiről felénk szép Magyarországba — ... szép Magyarországból pedig elmessze, messze, Amerika partjai felé. A mult esztendő szomoru termése, reménytelenségre biztató tanulságai vándorbotfaragásra biztatják a magyart. Onnan tulról, a világ másik végéről rózsaszínű hírek érkeznek sok pénzről, tömegtelen gazdagságról, amelyért csak ki kell nyujtani a kezét és ölnökebe hull.

Most aztán egy szomoru levél érkezik hozzánk. Messze Amerikából hoz bús híreket. Megállit bennünket és figyelmeztet:

Jó atyámfiak, ne hagyjátok el a magyarok hazáját, őseitek drága szép tanyáját, apáitok, anyáitok siri nyugvó helyét. Ne menjetek a szivárványból épült hid felé, ne higyjetek a csábításnak, ne üljetek fel a szép ígéreteknek: a ti megéjtétekre készültek azok. Halljátok csak, mit írnak onnan tulról nekünk Magyarországra:

New-York, február végén.

Az Amerikába érkező magyar kivándorlókra itt még mindig nagy csalódás vár. Az elnökválasztás után még igen kis mértékben lendült fel a vállalkozás s így

amunka-alkalmak alig szaporodtak lényegesen. Nagyon sok magyar kivándorló nem tud munkához jutni. A keleti államok gyáraiban, valamint Pennsylvania és Ohio ipari telepein és szénbányáiban nem állt helyre az üzemek régi mértéke és sok üzem szünetel még. Egy újabb korlátozás az, hogy az Egyesült Államokba 16 éven alóli fiukat, ha nem szüleik kíséretében jönnek, nem bocsátják be, mert legutóbb Görögországból tömegesen importáltak állítólagos rokonok ilyen 16 éven alóli kis fiukat, akiknek munkaerejét azután kiuzsorázták.

Brazíliaiban belső gazdasági okok miatt olyan nagy drágaság uralkodik, hogy a kivándorlók, akik az ottani pangás következtében nehezen jutnak munkához, a legválságosabb helyzetbe kerültek.

Az északamerikai Egyesült Államokban a gazdasági helyzet a legtöbb iparágban alig javult. A kivándorlók szempontjából legnagyobb fontossággal a vas- és acélipar bír és az ezekkel szerves összefüggésben lévő szénbányaipar, ezek terén pedig az egy ideig érvenyesülő csekély felendülés után újra visszaesés következett

be. A vörösréz-piac helyzete csaknem gaszatalan, úgy hogy itt is munkacsökkenés és a termelés korlátozása következik be. Tehát éppen azokban az iparágakban, amelyekben a magyar kivándorlók leginkább kaptak a multban munkát, olyan kedvezőtlen viszonyok uralkodnak, hogy a kivándorlókra Amerika földjén csalódás és nélkülözés vár.

Ezután csak azt mondhatom: Jó magyarom! ne menj Amerikába!

Időszerű kérdések.

Szép számmal vannak. A mai ember lelke tele van kérdésekkel. Szinte megszoktuk már, hogy mindent kétségbevonunk, minden mondat után kérdőjelet teszünk, amit elődeink, mint megdönthetetlen igazságot fogadtak el s viszont — igazságnak veszünk szemzenszedett hazugságokat. Ime néhány példa.

Az emberiség legnagyobb gondolkodói, első-rangu tudósai nagy általánosságban, csaknem kivétel nélkül hívők voltak. Szerintük a tudomány jól összefér a hittel. A moden embernek színté ellenállhatatlan vágya ezt a mondatot megkérdőjelezni. Hogyisne, mikor lépten-nyomon azt hallja kedvenc lapjától, regényeiből azt olvassa, a tudás naksokszor igen alacsony fokán álló tár-

Az inkvizíció.

Mi a valóság a sok hazugság között?

Írta: Petrányi Ferenc tanítóképző-intézeti tanár.

— A „Fejérmegyei Npló“ tárcája. —

(Folytatás.)

Az inkvizíció ügyköre.

A spanyol inkvizíció történetében három korszakot szokás megkülönböztetni. Az első korszak 1480-tól V. Károly uralkodásának 3-ik évtizedéig tartott. Első és tulajdonképeni feladata volt a kereszténységből gonyt üző maranók ügyében itélkezni. Granada bevétele után a mór-roknak is választaniok kellett, hogy vagy beleolvadjanak a kereszténységbe, vagy kiköltöznek a spanyol félszigetről. A szinleg megtért mór-rokat moriskóknak nevezték, ezekkel az inkvizícióknak korántsem akadt annyi dolga, mint a maranókkal. Félreértések elkerülése végett megjegyezzük, hogy épen Llorente lanúsága szerint (IV. 347. lap okmánygyűjtemény) egyellen meg nem keresztelt zsidó vagy mohamedán sem került az inkvizíció elé!

Az inkvizíció működésének második korszakában (különösen II. Fülöp idejében) inkább a

protestantizmus beszivárgásának meggátítását tűzte ki feladatául. Azonban sok dolgot a protestánsok nem adtak az inkvizíciónak. A spanyol nép törhetetlenül ragaszkodott ahhoz a valláshoz, melyet a mórrok ellenében oly nehéz harcok között őrzött meg. E vallási háborúkból, melyekből olyan nagyon kivették részüket, okultak a spanyolok s a hitújítás teljesen elvesztette előttük hitelét.

A harmadik korszakban, a 17. és 18. században, az inkvizíció működése a hitelenség, az istentelen bölcsélet, Voltaire és az encyclopedisták tanainak s a frivol irodalomnak terjedése ellen irányult. Azonban a liberálizmus és a szabadkőművesség tanainak elterjedését az inkvizíció nem volt képes megakadályozni, sőt a szabadkőműves gondolkozású emberek a 18. század végén és a 19. elején magas egyázi állásokhoz jutottak, kivitték a királyi udvarnál azt is, hogy barátaiikat nevezzék ki inkvizitoroknak. Így lett inkvizitorrá a hírhedt Llorente, a szabadkőműves gondolkozású katolikus pap. A spanyol gyarmatokba is áttöltették a királyok. Bonaparte József 1808-ban megszüntette működését. 1816-ban VII. Ferdinánd sürgetésére II. Pius pápa újból megerősítte azon kikötéssel, hogy kinpádot ne alkalmazzanak. Az 1812-iki cortes határozatából

kifolyólag 1820-ban az inkvizíció végleg eltöröltett s vagyona az államadósság törlesztésére fordítatott.

Az inkvizíció itélkezik minden-nemű bűnperekben.

Az inkvizíció 300 éves fennállása alatt azonban nemcsak az eretnek, hanem a legkülönfélébb bűnösök bűnperceivel foglalkozott. Ballagi Aladár egyetemi tanár (protestans) szerint „az inkvizíció rendkívüli törvényszék volt, rendkívüli bűnygekben itélkezett, (crimina excepta, aminő egyebek között az eretnkség is) de eszközeiben alkalmazkodott a rendes törvényszék gyakorlatához. Llorente, aki annyira sajnálkozik, hogy az inkvizíció itélkezett a következő bűnygek: sodmai bűn, többnejűség (mór import!), istenkáromlás, templomfosztogatás, uzsora, gyilkosság, lázadás, kémkedés, hazaárulás, varázslás és „boszorkányság.“ Az inkvizíció elé kerültek a szerzetesek, kik megnöstültek, a szerpapok, kik gyónatni mertek, azonkívül olyanok, kik tettetett jámborsággal csapták be a világot, olyanok, kik jogtalanul inkvizitoroknak adták ki magukat stb. Látni való, hogy igen vegyes kompánia és válogatott „ártatlanok“ szolgáltatták a peranyagot. Ezek, ha horogra kerültek, más országokban is

SÖVEGJÁRTÓ JÁNOS

VASZON, ASZTALNEMŰ ÉS ÁGYNEMŰEK ÁRUHÁZA, SZÉKESFEHÉRVAR,
— BARÁTOK ÉPÜLETE, AZELÓTT ÖZV. HANEL ANTALNÉ-FÉLE ÜZLETHELYISÉG. —

Mai lapunk 4 oldal.

00000133

saságokban azzal beszél tele a fejét, hogy tudományos ember hívó ember nem lehet! Ezt hangoztatják a magyar „mi tudósok”, erről beszélnek neki az egyetemi katedrákról, ezt magyarázza kötetről kötetre a „Műveltség Könyvtára.”

Az ellenkező vélemény alig jut szóhoz. Ki tudja a mai művelt (?) emberek közül, hogy Kepler, Newton, Linné, Volta, Ampère, Pasteur, stb. stb. hosszú-hosszu sorban mind hívők voltak? Sőt az volt, Uram bocsá, még Darwin is.

Kezd a vérünkbe átmenni a tudat, hogy a mi ezer bajunk legjobb panaceaja az állami iskola. Kis helyi ipok szerkesztői ezt tartják a *hasznos nevelés* conditio sine qua non-jának; feltűnési viszketegben szenvedő főszolgabírák, tanfelügyelők és községi jegyzők (nem általánosítok!) azzal akarnak maguknak hirt, nevet és érdemkereszetet szerezni (sokszor sikerül is!) hogy a hatáskörükbe eső vallásos, főleg katolikus iskolákat ellálmositani iparkodnak. Ha azután még sikerülne az iskolából a feszülettel együtt a keresztvetést és az egész hitoktatást is kidobni, akkor aztán egészen boldog lenne a magyar!

S minthogy a publikum fejét okvetlenül elcsavarja az, amit lapjából mindennap olvas, ma már széles rétegek rendületlenül meg vannak arról győződve, hogy a vallásos iskola a maga erkölcsös nevelésével olyan születte butor, melyet modern állam nem tűrhet meg soká a házában. Tehát: tűzre vele!

Nem egy ízben volt alkalmam látni, tapasztalni, mily tájékozatlan a mi nagyközönségünk a titkos társulatokkal, speciál a *szabadkőművelséggel* szemben. Rég feledésbe ment már a jó derék Deák Ferenc mondása, ki úgy vélte, hogy becsületes ember nem lehet tagja olyan társulatnak, mely a sötétben bujkál s fél a napfénytől. XIII. Leo pápa „Humanum genus” kezdetű encyklikáját egy-egy nagyobb városból tíz ember sem olvasta. Hányan tudják, hogy a francia szeparációt az olasz Nagy Oriens páholy kitörő örömmel üdvözölte, mint a szabadkőműves eszmék világszóló diadalát s a mi kis magyar páholykánk hárompontos testvérei elpednek az egyházi vagyon szekularizációjának vágyától?

Nálunk, főleg ugynevezett intelligens körökben rendületlenül él a meggyőződés, hogy a szabadkőművelség csak ingyen tejet és kenyeret osztogat, szobákat melegít, meg szegény gyermekeket nevel. S ha az ellenkezőt mered vallani, először megbámulnak, mint egy elfogult csodaembert, aztán lesajnálnak és végül kegyetlen osztracizmussal leszavaznak a társaságban. Magadra maradsz és elhallgatsz.

Ezzel a három kérdéssel foglalkozott mult vasárnapi felolvasásában Kolb Cyprián dr. a helybeli főgimnázium derék fiatal tanára. Kár, hogy mind a hárommal egyszerre. Mindegyik külön előadást érdemelt volna. Még így, az időhiány dacára is sok okos, értékes dolgot mondott el a nagytermet szinig megtöltő hallgatóinak, kiknél annyit bizonyosan elért, hogy sok egyoldalú, ferde nézetüket korrigálta meg, vagy legalább is gondolkodóba ejtette őket. S már ez is eredmény. Az értékes, korszerű előadásokat folytatják s én alig tehetnék jobbat, mint hogy azok meghallgatását szívből ajánlom nemcsak hölgyeinknek, hanem *urainknak* is. Vasárnap már ők is többen voltak.

Dornis István.

UJDONSÁGOK.

Közigazgatás a vármegyén.

A vármegye közigazgatási bizottsága ma tartotta rendes havi ülését Széchenyi Viktor gróf elnöklété alatt.

Az alispáni jelentés szerint az elintézendő ügydarabok száma 1162 volt. Hátralék 24. A Szent György kórház elmebeteg osztályán 18 volt a betegek száma.

Dr. Truskovszky Gyula adonyi járásorvos 3 hónapig helyettesítette dr. Sajgó Gusztáv adonyi orvost. A helyettesítésért 6 korona napidíjat kért, azonban a felettes hatóság kérvényét elutasította. Az ügy felebbezés folytán a közigazgatási bizottsághoz került, amely döntés végett felterjesztette a miniszterhez.

A főorvosi jelentés szerint a születések a halálozásokat 172-vel mujják felül. A közegész-

ségügy általában kielégítő volt. A tüdőbajosok védelme Grünfeld Ignác alapítványával hatékonyabban eszközölhető.

A pénzügyigazgatóság jelentésében a kincstári követelés kitétt 228564572 K-t, erre befizetett összeg 7191385 K. Hátralék 156650609 korona.

Az állategészségügy javult.

A mérnöki hivatal a közlekedésről adott jelentést. Az árvíz, általában a hóolvadás nagygon megviselte az utakat. A szükséges javítások eszközöltetnek. A jelentéssel kapcsolatban érdekes észrevételei tett Horváth Gyula dr. ak utak költségvetésére felvett 150000 korona kölcsön sorsáról, annak hova fordításáról kért tájékoztatást. Az ügyel más helyütt bővebben foglalkozunk. A baracska híd, amely a Budapesttel való összeköttetésben fontos szerepet játszik, s valahára lebontották s újat állítanak helyére. A míg az építkezés befejezést nyer, a közigazgatási bizottság intézkedésre rögtönzött hídát állít a mérnöki hivatal.

A tanfelügyelői jelentéssel kapcsolatban a főispán közölte a bizottsággal mult hónapi körutjának eredményét. A tanfelügyelővel bejárta a móri járás német iskoláit, hogy meggyőződjék az iskolai tanítás helyes voltáról s a magyar nyelv sikeres oktatásáról. A jelentés érdekes adatokat tartalmazott, amellyel kapcsolatban figyelemre méltó eszmék, tervek vetődtek fel. A dolgot annyira fontosnak tartjuk, hogy legközelebb bővebben foglalkozunk érdemével. A cecei, mohai, sukorói, gyuró-kuldói és mohai ref. iskolák államségélyiránt beadott kérvényét pártolólág terjesztették fel a miniszterhez.

Az állatvizsgálatok most folynak; a főszolgabírák ezek eszközésére olyan intézkedést tettek, amely könnyen járhat a gazdák kárával. Az intézkedés ellen Cziráky Antal gróf szólalt fel, mire az ügy elintézését az alispánra bízta a közigazgatási bizottság.

— A Széchenyi Szövetség Ráckeresztúron.

Leikes, sok eredménnyel járó kiszállást rendezet a mult vasárnap Széchenyi Szövetségünk Ráckeresztúrra. A község derék népe az uri közönséggel együtt összejött, hogy meghallgassa a szociális haladás, a népjólét zászlaját kezében

bűnhődtek és pedig sokkal erősebben, mint az inkvizíció részéről.

A spanyol inkvizíció bírálata

Különös tekintettel a felhánytorgaltatott kegyetlenkedésekre.

Ha gondolatban a történelem világánál átfutunk azon a háromszáz esztendőn, melyben a spanyol inkvizíció több-kevesebb buzgóssággal és szigorúsággal végezte nyomozó munkáját s büntette az illető kor törvénykezésének elvei alapján a bűnöket, kétségtelenül akadunk olyan büntetésekre és az igazságszolgáltatás körébe sorolt eszközökre, melyeket ma mindenesetre meglepőknek, tulzottnaknak találunk. Ha valaki ezeket kiszakítja s tekintet nélkül a kor felfogására, összeállítja, kiszinezi és az e tárgyban annyira megszokott nagytűréssel állítja olvasója vagy hallgatója elé, a felültes lelkeknek hatást érhet el, de a történelemkutatónak tárgylagossgát egészen nélkülözi.

A helyes történeti érzék azt diktálja, hogy a 15. század törvényhozását nem szabad a 20. század fogfelfogása szerint mérlegelnünk. Minden valamire való történet-kutató első feladatának tekintem, hogy megértse a szóban forgó korszak eszméit és törvényhozásának szellemét. Csak hogy épen az inkvizíció kérdésénél olyanok csinálnak legnagyobb lármát, akik komoly és elfogulatlan kutatás helyett be-érnek üres frázisokkal s tudásuk fogyatékossgát „felvilágosult” bombaszioikal akarják pótolni és palástolni.

Akié az ország, azé a vallás?

Az inkvizíciót a legkérelmetlenebb vallási türelmetlenséggel szokták vádolni. Pedig sokan, különösen protestáns atyánkfiai, meggondolhatnák, hogy az inkvizíció egy hájszályival sem mutatott több türelmetlenséget, mint az a protestáns alapelv: *akié az ország, azé a vallás.* („Cujus regio, ejus religio”). A protestantizmus ezzel az elvvel, ennek hirdetésével és keresztülvitelével hódított tért s ennek köszöni elterjedését. De mikor a protestánsok gyakorolják ezt a helytelen elvet, az a *megtisztult evangélium szelid szellemének természetes következménye s azt senki fel ne rója; ha ugyanezt az idők folyamán a katolikus spanyol uralkodók vallották: az a gonosz türelmetlenségnek ádáz szelleme!... Csak egy példát!*

III. Frigyes pfalzi választófejedelem 1563-ban a lutheránus elvekből kitért Kálvin hitére; alattvalóit is mind erre a hitre kényszerítette vagy — elűzte. Mert hát kálvinistáé a tartomány, kálvinista legyen minden alattvaló! Fia 1576-ban visszatért Luther tanításához — s elkergette a kálvinistákat. S hogy a dolog annál cifrább legyen, 1583-ban Kázmér János választó vasszatért alattvalóival Kálvinhoz! Alapul szolgált ehhez a vallási csereberéhez az 1555-iki ágostai vallásbéke melyen a protestantizmus elvei diadalmaskodtak s mely megadta a jogot a fejedelmeknek, hogy alattvalóikat saját vallásukra kényszerítsék s ha ezek nem akarják elhagyni vallásukat, szabadságukban áll bizonyos összeg lefizetése után kiköltözködni. Ferdinánd és Izabella semmivel sem

tettek rosszabbat, mint ez a 70 évvel az inkvizíció felállítását után kötött vallásbéke.

Az újkor szigorú törvényel.

Nem szabad szemünk elől téveszteni a világi törvény felfogását sem! Ha meggondoljuk, hogy a polgári törvények tulságos szigorúak voltak, az inkvizíció eljárása is egészen más megvilágítást nyer! Ne higgye senki, hogy csak a középkor törvényhozása volt olyan szigorú! Ilyen volt ez az új, sőt a legújabb korban is! Lássunk mutatónba néhány példát!

V. Károly császárnak, fél Európa urának törvénykönyve (Carolina) az istenkáromlást testi fenyítéssel, megcsönkítással, sőt halállal büntette. (106. §) Az erkölcstelen üzelmekre (paederastákra, szodomitákra), varázsolásra, pénzhamisításra *tűzhálál* irt elő. (116. §) A mértékhamisítást botbüntetéssel, súlyos esetben felakasztással (113.), a rablást a szemek kiszúrásával, a kezek levágásával, ismételt esetben halállal sújtotta. (159. 162. §) Más országokban más vallásúknál is egészen ilyen felfogás uralkodott. Servat Mihályról a kálvinista Bucer 1531-ben a strassbürgi szöszékről nyíltan hirdette: „szentháromságtagadásáért megérdemli a legrúbb halált!” Hogy ennek a fenyegetésnek fele sem volt tréfa, megmutatta Kálvin, ki — mint ő mondá — „*ezt az eretneket*” lassu tűzhálállal végeztette ki. Eljárása védelmére könyvet is irt, amelynek a címéből: „az eretnekeket a kard hatalmával kell megfékezni”, mindenki láthatja, hogy Kálvin, a nagy

Nyilatkozat.

A Székesfehérvári Friss Újság mai számában Arany Ferenc Ferdinánd hitoktató ügyével kapcsolatosan a következő sorok jelentek meg:

Mindenki kíváncsian várta, hogy mit fog most tenni a másik pap, a lapszerkesztő. Hát azt tette, hogy végigjárta a többi lapok szerkesztőségét és minden szerkesztőt arra buzdította, hogy az esetből kifolyólag a papjáról jól bírálják le. Ő azonban az esetről mindössze egy öt soros szerkesztői üzenetet hozott.

Miért nem volt bátorsága megírni az igazat. Mivel Vass József dr. szerkesztőkollégám, a ki szintén pap, szombaton nem volt Fehérvárott, a jelzett sorok csak rám vonatkozhatnak.

Az igazság belőlük ez:

Igenis voltam egy szerkesztőségben, a Székesfehérvári Hirlapnál. Ott találkoztam Branizza Károly urral, a Székesfehérvár és Vidéke szerkesztőjével és később az utcán Olasz Pál urral, a Friss Újság szerkesztőjével. Megkérdeztem, hogy tudnak-e az esetről és hogy meg fogják-e írni? Az igenlő válasz után arra kértem őket, hogy szíveskedjenek megírni azt, hogy Arany F. F. nem a mi egyházmegyénk neveltje, hanem vándorpap, a ki sehol nincs meg elégedve és akinek sehol nincs maradása. Egyébiránt csak pár nap előtt tette le a magyar honpolgári esküt. Azután pedig, hogy Arany F. F. a városi papság társaságától mindig külön válva a maga útján járt. Ezt az egész városi papság védelmére tartottam szükségesnek megjegyezni.

A ki tehát azt állítaná, hogy én bármelyik szerkesztőt kértem volna, hogy az esetet írja meg vagy pláne biztattam volna, hogy papjáról „jól bírálják le” — az nem mond igazat.

En a Fejérmegyei Napló szerkesztői izében a következőket írtam:

D. A sajtólatos esetről, mint mindenki, tehát mi is tudunk. Azt is tudjuk, hogy ma az összes lapok megírják. Az illető a legmélyebben sértő szóval illette a vendéglős feleségét, amiért a férj inzultálta. Az illető nem a mi egyházmegyénk neveltje. Az illető nem a mi jogunk és kötelességünk, hanem a hatóság.

Ez pedig igaz. Igaz, hogy a lapok megírták; igaz, hogy az illető az ottlévők tanúsága szerint a legmélyebben sértő szóval illette Bandl Ferenc vendéglős feleségét; igaz, hogy a férj ezért inzultálta; igaz, hogy az illető nem a mi egyházmegyénk neveltje; s igaz az is, hogy az illető nem a mi jogunk és kötelességünk, hanem a hatóság.

Tehát igazat írtam.

Egyébiránt legkülönösebb a dologba az, hogy a Friss Újság, miután ő maga is megírta az esetet, most védőnek csap fel. De úgy, hogy másról terjeszt valótlanúságot.

Önkéntelenül kérdelem, hogy miért teszi ezt? Székesfehérvár, 1909. márc. 9.

Bilkei Ferenc,

a Fejérmegyei Napló felelős szerkesztője.

— **Tolvaj lakótárs.** Tuba István velencei lakos együtt lakik Krausz Nándornéval, Tubáék a napokban egy alkalommal mikor dologra mentek, nyitva felejtették konyhaajtójukat. Krauszné asszony kapva a jó alkalmon besompolygott a konyhába s a szekrényből ellopott 28 koronát. Krausznén most a törvényszék fogja elvinni a port.

— **Utban a feleség.** Katona József Seregélyeshez tartozó Hippolit puszta lakos nem valami nagy egyetértésben élt hitese feleségével, Lajos Juliannával. Meg is lett a szomorú következménye az örökös patvarkodásnak. Egyik napon az asszony összepakolta összes holmiját s azzal bucsút mondott a kapufélfának. A kirepült maradarat férjem-uram törvényes uton hívja vissza a kalitkába.

— **A nyomorúság és bűn.** Ez a két fogalom könnyen találkozik, ha hozzájárul a kényszer. Ugy történt Kisvelencén is, ahol Trébíts Aladártól Luncz György és Nagy Imre velencei lakosok ellopak 7-8 zsák kukoricát. A tolvajok azzal védekeztek, hogy az élet gondja vitte őket a bűnre.

SZINHÁZ.

Szombat, márc. 6.

A szép gárdista. A herceg (Fábián), a ki elvből ellensége a csóknak, bele szeret a szép gárdistába (Borbély), a ki titokban herceg. A titok

végül kiderül s a szerelmek egymáséi lesznek. Hosszas várakozás után ezt sültük ki. Közben persze sokat dalolnak. Fábián és Borbély nagyon sokat és igen szépen Ardó azonban, legnagyobb sajnálatunkra szörnyen rekedt volt (!) Bátorinak bohókás jó szerepe volt s a közönség sokat mulatott a mókái. Ezzel körülbelül elmondtuk a darab minden jó és rossz tulajdonságát.

A közönség érdeklődése botrányos vékony volt.

Hétfő, márc. 8.

Erdészleány. Ujra nagyszertien zsufolt ház.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

B. J. Budapest. Bocsnán! akaratom ellen történt 15-én d. e. fölmegek és minden megmagyarázok.

G. F. Perth Amboy. A lap előtézése Amerikába 3 dollár. Csak küldd, hiszen megírtad magad is, hogy miért van rá szükség. Hogy megyek-e a vakációban? — ki tudná megmondani. A jóakarát semmiesetre sem hiányzik. Előtte azonban sok ha van. Elsősorban: a nagyon kedvezményes majdnem ingyen jegy oda és vissza. Azután: gondoskodtok-e becses porhüvelyemről, míg ott leszek? Végül: adtok-e dolgot? Enélkül ebben a kódis világban nem mernék vállalkozni. Kérek részletes és bő programot. Aztán majd gondolkodom. Ez az idő a vakációig épen jó lesz tervezésre. A többit újságot mind tudod kitűnő lapunkból.

Anyakönyvi statisztika.

1909. február hó 27-től 1909. március hó 6-ig.

Születés. Született: 12 törvényes fiú, 8 leány, 0 törvénytelen fiú, 2 leány, halvszületett törvényes fiú 1, leány 0, törvénytelen fiú 0, leány 0. Összesen 23.

Halálozás. Elhalt: 7 éven aluli 11 törvényes fiú, 3 leány, 7 éven felüli 13 férfi, 5 nő. Összesen 32.

Eszerint a születés a halálozás 9-el mulja felül.

Meghaltak:

Özv. Námesy Ferené, Jurasek Vilma r. k. 53 éves, Nádor-u. 2. — Vig Ferenc r. k. szabó tanonc 16 éves, Tobak-u. 6. — Kummer János r. k. 2 éves, Felsőkirálysor 4. — Takáts Anna r. k. 2 hónapos, Kecskeméti-sor 5. — Heller Samuel izr. 48-as honvéd, 85 éves, Zámoly-u. 35. — Breitenbach Ignác r. k. dv. hordár, 56 éves. Lövölde-u. 6. — Tóth Ferené, Süveges Rozália r. k. 64 éves, Olaj-u. 16. Tóth Ferenc r. k. 2 hónapos, Széchenyi-u. 103. — Rozinger Gyula r. k. 5 hónapos, Berényi-u. 16. — Kasó György r. k. 4 hónapos, Szárazrét. — Káldi János r. k. kisbirtokos és napsz. 70 éves, Ráchegy 1206. — Poleszák György r. k.

48-as honvéd, Rác-u. 1. — Pok József r. k. 2 órási, Seregélyesi-ut. — Márki Lajos r. k. 19. hónapos, Almásy-telep. Liszi István r. k. 7 hónapos, Szeder-u. 17. Schneider János r. k. 1 hónapos, Malom-u. 45. — Boda István r. k. kisbirtokos, 58 éves, Forgó-u. 5. — Haris Lajos r. k. 61 éves, Sütő-u. 12. — Rabóczky Mária r. k. 9 hónapos, Halász-u. 13. — Keresztes Mihály r. k. 75 éves, dv. váltóór, Gyümölcs-u. 33. — Hütter Ferenc r. k. 16 hónapos, Széchenyi-u. 90. — Herceg Ignác, Deutsch Fáni izr. 62 éves, Simor-u. 29. — Miko Ferenc r. k. kisbirtokos, 52 éves, Maroshegy. — Pál Dávid r. k. gazdasági szakitanó, 23 éves, Furdó-sor 4. — Farkas Anna r. k. 18 napos, Zámoly-u. 58. — Vinczai György r. k. 10 hónapos, Olaj-u. 16. — Mészöly Lajos ref. háziiszoja, 56 éves, Palotai-u. 18. — Tombor Ferené, Horvát Erzsébet r. k. 64 éves, Selyem-u. 37. — Nyak Ferenc r. k. napszamos, 50 éves, Maroshegy. — Schvare Nándor izr. 21 hónapos, József-u. 21. — Gróf Ferenc, ref. napsz. 56 éves, Sat. György kórház. — Özv Vincz Ignác, Truckensitz Mária r. k. kisbirtokos, 70 éves, Reseta János-u. 4.

Ujabb rendszerű kocsik!

HIRTLING PÁL

KOCSIGYÁRTÓ

Üzlet: **Székesfehérvár** Raktár: **Simor-utca 35.**
Tolnai-utca 16.

Raktáron tartok minden fajtájú kész ruganyos kocsit, kész korbákat, kerekeket és a hozzá tartozó farészeket.

A n. é. közönség b. figyelmébe ajánlom kocsifényező és nyerges műhelyemet.

A kocsigyártáshoz tartozó összes javításokat jutányosan s gyorsan eszközölöm.

Székesfehérvári Kereskedelmi Bank.

Hirdetmény.

A Székesfehérvári Kereskedelmi Bank 1909. évi február hó 14-én tartott rendes évi közgyűlésén elhatározta, hogy 300.000— K részvénytökéjét 450.000— K-ra emeli. Ebből a célból kibocsátandó 500 drb 300 korona névértékű új részvény — alapszabályaink 4-ik §-a által az eddigi részvényeseiknek biztosított elővételi jog figyelembe vételével — átvehető következő feltételek mellett:

1. Az elővételi jog gyakorlása céljából a részvények 1909. évi március hó 1-től 31-ig az intézetnél a hivatalos órák alatt lebélyegzés végett bemutatandók. A mennyiben az elővételi jog ezen megállapított határidőn belül nem gyakoroltatott, az végleg megszűnt.

2. Minden bemutatott régi részvény után egy elővételi elismervény állítatik ki és két ily elismervény alapján egy drb új részvény vehető át. — Fél részvények nem adnak ki.

3. Az új részvények vételára:

darabonként	K 700—
3 havi kamattérítés	" 10—
bélyegilleték és költség	" 5—

összesen 715 koronában

állapított meg, mely vételár egy összegben vagy elővételi jog gyakorlásakor vagy legkésőbb 1909. évi november hó 1-éig fizetendő be, mely utóbbi esetben azonban 1909 évi április hó 1-től járó 6% késedelmi kamat számíttatik fel. 1909 november 1-ig nem érvényesített elővételi elismervények hatályukat veszítik.

Az új részvények a vételár lefizetésekor adnak ki és már a folyó évben elérendő nyereségben részesülnek.

Székesfehérvár, 1909 február hó 15.

AZ IGAZGATÓSÁG.

Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában Székesfehérvárott.